

Kỷ Niệm 15 Năm Lạc Thành Chùa Phật Quang

Minh Khương

Ngày Vu Lan năm 1988 Hội Phật Giáo Việt Nam Tại Edmonton đã tung bừng tổ chức Lễ Lạc Thành Chùa Phật Quang với sự hiện diện của quý Thượng Toạ, Đại Đức Tăng Ni từ nhiều nơi, hơn 1,000 Phật tử tụ họp về Chùa để dự Đại Lễ Lạc Thành Chùa Phật Quang. Lễ Lạc Thành được Thượng Toạ Thích Thiện Nghị làm chủ lễ.

Ngày Vu Lan 2003 đánh dấu 15 năm sinh hoạt Phật sự của Hội tại Chùa Phật Quang, với sự hiện quý Thượng Toạ Đại Đức Tăng Ni cùng một thành viên Ban Trị Sự cũ và hơn 300 phật tử tham dự dưới sự chủ lễ của Thượng Toạ Thích Thiện Tâm.

Nhân ngày kỷ niệm 15 năm Lạc Thành của Chùa Phật Quang, chúng tôi mạo muội ghi lại sự hình thành của Hội Phật Giáo Việt Nam Tại Edmonton và sự tạo dựng Chùa Phật Quang trong suốt 23 năm qua.

Phật Giáo Việt Nam bắt đầu có mặt và chính thức sinh hoạt tại thành phố Edmonton từ năm 1980. Trong suốt 23 năm thành lập Hội Phật Giáo Việt Nam Tại Edmonton, gồm có 6 năm sinh hoạt Phật sự tại niệm Phật Đường, 2 năm xây cất Chùa Phật Quang, 15 năm sinh hoạt Phật sự tại Chùa Phật Quang là một thời gian dài ngót nửa thế kỷ, những hình ảnh, ký ức sinh hoạt của Hội ngày càng mờ nhạt trong tâm khảm của mọi người nhất là trong những người phật tử, bài này được viết lên để nhắc nhớ lại kỷ niệm xa xưa cũng như giúp cho các Phật tử mới sau này hiểu được, thấy được quá trình thành lập Hội và Chùa trong 23 năm qua. Bài này được viết theo ký ức trải dài hơn 20 năm, nên có thể còn nhiều thiếu sót, chúng tôi xin quý vị cao minh chi giáo.

Tháng 4 năm 1975, Cộng Sản tấn chiếm Miền Nam, người Việt Nam một lần nữa phải trốn chạy để tránh nạn CS. Cuối tháng 4 năm 1975, những người tị nạn VN đầu tiên đã được đón nhận trong các trại tị nạn trên đất Mỹ. Một số người tị nạn VN này đã đồng tình nguyện đi tái định cư ở Canada, thành phố Edmonton đã đón nhận hơn 100

người VN đầu tiên đến định cư vào tháng 7, tháng 8 năm 1975 bơ vơ, lạc lõng nơi thành phố xa lạ.

Ba năm sau, năm 1978, bất chấp mọi hiểm nguy đến tánh mạng, số người vượt biên bằng đường biển, đường bộ đã ào ạt bỏ nước ra đi để tìm tự do. Họ đã sống cam khổ trong các trại tị nạn được lập lên tại các nước Phi Luật Tân, Mã Lai, Nam Dương, Hong Kong..... Đại Đức Thích Nguyên Tịnh là một trong số hàng trăm ngàn người tị nạn đó. Thầy đã được chính phủ Canada tái định cư tại thành phố Edmonton năm 1980. Khi biết được Đại Đức Thích Nguyên Tịnh định cư tại Edmonton, một số phật tử tìm đến Thầy để xin Thầy ban cho các buổi lễ Phật hàng tuần để xoa dịu phần nào sự đau khổ, nỗi nhớ thương người thân yêu còn kẹt lại ở quê nhà.

Buổi lễ Phật tại Apartment #5

Kể từ đó các buổi lễ Phật thường xuyên được tổ chức trong một căn phòng số 5 chật hẹp tại chung cư toạ lạc 10632-103 Steet, sau 5 năm người Việt đến định cư ở thành phố này. Các buổi lễ hàng tuần Phật tử chen chúc nhau tham dự lễ trong một căn phòng tuy chật chội nhưng rất ấm cúng và trang nghiêm. Một đồn mười, mười đồn trăm, càng ngày phật tử khắp mọi nơi kéo đến dự lễ càng đông, căn phòng vốn đã nhỏ hẹp nay không còn đủ chỗ cho Phật tử dự lễ hàng tuần.

Để giải quyết tình trạng chật chội này, mùa hè năm 1981, Thầy Thích Nguyên Tịnh đi hái nấm

thuê và dùng tiền kiếm được cùng với Phật tử chung nhau đóng góp để thuê mượn một căn nhà cũ, rộng rãi hơn tại 10113-122 Street làm Niệm Phật Đường. Từ Nay Phật sự cũng được nói rộng từ những buổi lễ cầu an, cho đến những ngày đại lễ như Phật Đản, Vu Lan, Tết Nguyên Đán v.v... đã được tổ chức tại đây. Tuy nhiên với số lượng Phật tử càng ngày càng gia tăng nhanh chóng, Niệm Phật Đường vẫn không đáp ứng được số lượng Phật tử đến dự lễ quá đông, họ phải đứng ra tận sân trước của chùa để hành lễ trong một mùa đông khắc nghiệt, buốt giá. Do đó trong các ngày lễ lớn như Phật Đản, Vu Lan, Tết nguyên Đán, Ban Trị Sự phải thuê mượn các Hall lớn hoặc mượn các sân thể dục của các trường học Saint Joseph, Queen Mary Park, Victoria . . để tổ chức lễ mới có thể đón nhận một số lượng Phật tử đông đảo tham dự. Ngoài ra Hội còn hợp tác tổ chức các ngày đại lễ chung với các tôn giáo bạn.

Mừng Xuân Nhâm Tuất tại Niệm Phật Đường

Sinh hoạt Phật sự tại Niệm Phật đường càng ngày càng phát triển không ngừng, khi nơi chốn đã tạm ổn định, toàn thể Phật tử muốn hợp thức hóa Phật giáo VN thành một tổ chức hợp pháp, có tiếng nói chính thức đối với chính quyền sở tại, Ban Đại diện Phật Giáo Việt Nam tại Edmonton được thành lập lúc ban đầu, nhưng sau đó danh xưng Ban Đại diện được cải danh “Hội Phật Giáo Việt Nam tại Edmonton” để phù hợp với luật lệ của chính quyền Canada. Bản Điều Lệ của Hội được soạn thảo và được Đại Hội Đồng biểu quyết thông qua ngày 29-3-1981 với tôn chỉ:

- Truyền bá và xiển dương giáo lý Phật Đà
- Lấy Lục Hòa làm châm ngôn, lấy Bát Chánh Đạo làm đường hướng sinh hoạt nhằm đạt đến Tự giác, giác tha và giác hạnh viên mãn
- Mục đích của Hội nhằm truyền bá đạo Phật, bảo tồn tín ngưỡng, bảo tồn và phát huy văn hóa Phật giáo tại Canada.

Quang cảnh Đại Lễ Vu Lan Tại Hội Người Việt góc 107Avenue, 95 St.

Cũng tại Niệm Phật Đường này, song song với các sinh hoạt Phật sự, các anh chị em Phật tử cựu huynh trưởng Gia đình Phật tử đã từng sinh hoạt ở VN hăng hái thành lập Gia Đình Phật Tử Lộc Uyển, với hơn 50 đoàn sinh, sinh hoạt hàng tuần tại Niệm Phật Đường hầu tạo điều kiện cho các em đoàn sinh học hỏi Phật pháp, đồng thời hướng dẫn các em trong các buổi sinh hoạt tập thể ngoài trời như đi cắm trại, chơi các trò chơi và nhất là dạy các em học chữ Việt. Gia đình Phật tử Lộc Uyển sinh hoạt hơn hai năm sau đó, khi Chùa Phật Quang bắt đầu xây dựng thì được cải danh thành Đoàn Phật Tử Phật Quang, sau cùng là gia đình Phật tử Phật Quang sinh hoạt được hơn 5 năm thì ngưng sinh hoạt.

Là người Việt Nam, với bản chất hiền hòa, với tinh thần bất khuất, tự lực tự cường, toàn thể Phật tử đều muốn có một ngôi chùa lớn hơn theo khuôn mẫu chùa Việt Nam, đồng thời cũng để giải quyết sự gia tăng nhanh chóng của Phật tử đến hành lễ mà Niệm Phật đường không thể thỏa mãn được vì vậy để chuẩn bị tạo dựng một ngôi Chùa khác, Đại Đức Thích Nguyên Tịnh và BTSõ thành lập Ủy Ban Xây Dựng Cơ Sở Đạo Tràng và một trương mục đặt biệt gọi là “quỹ xây dựng cơ sở đạo tràng” quỹ này chỉ được dùng để xây chùa trong tương lai, để gây quỹ này, Thầy Thích Nguyên Tịnh thực hiện một số hợp gổ nhỏ gọi là hợp Phước sương và vận động Phật tử mỗi người thỉnh một hợp này về nhà để bỏ ống tiền xu tiền các được các cửa hàng thối lại mỗi khi đi chợ về, số tiền này sẽ được dùng để xây Chùa trong sau này.

Để nhanh chóng có quỹ để xây chùa, song song với hộp phước sương Hội đi khắp thành phố của Tỉnh Alberta và các tỉnh lân cận có người Việt trú ngụ để quyên tiền xây chùa, ngoài ra Hội cũng đã tổ chức 2 lần xổ số Tombola để gây quỹ đã được sự hưởng ứng nồng nhiệt của toàn thể Phật tử.

Đầu năm 1985 quỹ xây dựng cơ sở đạo tràng có được 59.349\$36. Để nhanh chóng tạo lên một ngôi Chùa riêng cho người Việt, Hội vận động lạc quyên lần thứ hai, tính đến cuối năm 1985 quỹ xây dựng cơ sở Đạo tràng lên đến 79.755\$81, với số tiền này khả dĩ thực hiện được giấc mơ mà toàn thể Phật tử đều ao ước. BTS họp liên miên để tìm phương cách tốt nhất và ít tốn kém nhất trong việc xây chùa, và phân chia nhau đi tìm địa điểm để xây chùa. Theo tinh thần các buổi họp, địa điểm xây chùa phải là nơi tương đối yên tĩnh không ồn ào, không nằm trong trung tâm thành phố, cảnh vật chung quanh phải được thanh thoáng, không bị áng ngử bởi các chướng ngại vật trước mặt Chùa.

Hai lô đất dân cư Duplex ở Millwoods tọa lạc tại góc đường 31 Avenue và 48 Street đã được BTS chọn vì mặt trước là một công viên, bên cạnh công viên là hai trường học với bãi đậu xe rộng rãi (lúc ấy toàn khu này là đất trống chưa được khai thác, các dữ kiện lô đất này biết được là căn cứ theo tài liệu quy hoạch của thành phố trong tương lai). Đây là lô đất lý tưởng để xây chùa, BTS liên hệ với thành phố để mua 2 lô đất này với điều kiện xin city điều chỉnh hai lô đất dân cư thành đất công cộng, như vậy chúng ta mới xin được giấy phép xây chùa một cách hợp pháp. City chấp thuận sự thỉnh cầu của Hội và tiến hành thủ tục bán 2 lô đất này (lúc bấy giờ đất trống rất nhiều, city muốn bán đất nhưng rất ít người mua, nên họ chấp thuận sự chuyển đổi hai lô đất dân cư này thành đất công cộng). Hình vẽ của Chùa Phật Quang được Ông Đoàn Hữu Khải (Calgary) phác họa, sau đó được chuyển cho công ty vẽ họa đồ chi tiết để Hội lập thủ tục xin giấy phép xây cất.

Sau khi mua hai lô đất này, số tiền còn lại của Hội chỉ đủ thuê mướn nhà thầu đào móng, và đúc bê tông dưới basement mà thôi. Nếu khởi công xây cất ngay, Hội không đủ tiền vì vừa phải trả tiền thuê mướn Niệm Phật đường vừa phải chi tiêu trong việc xây cất, Hội không gánh nổi chi phí 2 chi phí này và đành tạm ngưng chương trình xây dựng cơ sở đạo tràng để tìm phương cách gây quỹ thêm rồi sẽ tiếp tục.

Trong lúc kế hoạch xây dựng cơ sở đạo tràng đang tiến hành một cách thuận lợi, Đại Đức Thích Nguyên Tịnh phải rời Edmonton để đi tu học ở Hoa Kỳ, Hội Phật Giáo VN Tại Edmonton cung thỉnh Ni Sư Thích Nữ Trí Định từ Toronto về Trụ Trì Niệm Phật Đường để tiếp tục hướng dẫn Phật tử và tiếp tục chương trình xây dựng cơ sở Đạo Tràng mà Đại Đức đã đề ra.

Lễ đặt viên đá đầu tiên xây Chùa Phật Quang được cử hành trong ngày đại lễ Thượng Nguyên năm Bính Dần 23-02-1986 do Ni Sư Thích Nữ Trí Định làm chủ lễ, mặc dù tiết đông ngày hôm đó giá lạnh, gió tuyết toai bời, bầu trời âm đạm, tứ bề hoang vắng bao phủ một lớp tuyết dày sâu trắng xóa, nhưng không làm sòn lòng người Phật tử với một quyết tâm sắt đá phải tạo dựng một ngôi chùa riêng cho người Việt Nam, họ vẫn hân hoan cử hành lễ đặt viên đá đầu tiên xây chùa Phật Quang xem như thời tiết lạnh giá không cản trở được long hạo hức, ham muốn có một ngôi Chùa riêng. Trong ngày hôm đó, Hội được sự khuyến khích, yểm trợ của các Hội đoàn, các tôn giáo bạn, các vị dân cư địa phương và nhất là toàn thể Phật tử khiến cho niềm tự tin tạo dựng Chùa Phật Quang của người Việt Nam chắc chắn phải thành công.

Ni Sư Trí Định làm lễ đặt viên đá đầu tiên xây Chùa Phật Quang

Khởi công xây chùa

Sau khi lễ đặt viên đá đầu tiên, Hội đã cho gọi thầu để định giá hoàn thành ngôi chùa, ngoại trừ đường dây điện do ĐH Vũ Hữu Nghị phụ trách, ống nước do ĐH Nguyễn Văn Sơn và Vương An Phước phụ trách, có nhiều nhà thầu đến đấu thầu, một nhà thầu trúng thầu hoàn tất Chùa Phật Quang với giá khoảng 110.000\$ (không nhớ rõ).

Nhà thầu bắt đầu khởi công xây cất vào tháng 4/1986 đến tháng 7/1986 nhà thầu đã làm xong đào móng, đổ ciment dưới basement và dựng sườn nhà. Bất ngờ nhà thầu tuyên bố xập tiệm (bankruptcy) vì họ thấy họ thầu xây cất Chùa Phật Quang với giá quá rẻ, bị lỗ lả. Sau khi nhà thầu rút đi, họ bỏ lại sau lưng một sự dờ dang ngổn ngang đất cát, cây gỗ vương vãi đó đây đã gây cho Hội khó khăn không ít, thêm vào đó Hội bị hàng xóm thưa kiện ngăn trở việc xây chùa với lý do là xây chùa trong khu vực này sẽ tạo nên xe cộ đông đảo, không an toàn cho con em của họ. Bác Vũ Hữu Soạn, với tuổi già sức yếu phải đi thu nhặt từng mảnh vụn, phải dọn dẹp những sự bừa bãi mà nhà thầu gây ra.

Chùa Phật Quang đang xây cất

Với một hoài bão tạo dựng một cảnh Chùa Việt Nam, với một niềm tin mãnh liệt, cho dù gặp

muôn ngàn khó khăn công cuộc xây dựng cơ sở đạo tràng không thể ngưng đọng tại đây. Không đủ tiền để thuê nhà thầu, BTS quyết định phân chia nhiệm vụ để tiếp tục công trình xây dựng, ĐH Võ Thừa phụ trách phần pháp lý và giao dịch, giải quyết vụ thưa kiện của hàng xóm, ĐH Vũ Hữu Nghị lo phần điện, ĐH Nguyễn Văn Sơn, Vương An Phước phụ trách ống nước, ĐH Nguyễn Duy Thế phụ trách đi dây âm thanh, ĐH Nguyễn Ánh thủ quỹ, ĐH Phạm Tiến Chấn, Bác Vũ Hữu Soạn trông coi dọn dẹp và mời gọi các Phật tử thiện nguyện đến giúp, ĐH Lý Kuong phụ trách tổng quát, mua và cung cấp vật liệu, vận động, hướng dẫn các Phật tử thiện nguyện, Đoàn Phật Tử Phật Quang những công việc cần phải làm. Các thiện nguyện viên phụ giúp sau giờ làm việc và trong các ngày cuối tuần trong các phần việc còn lại mà nhà thầu bỏ dở như insulation, đóng vách, đóng sàn nhà, làm nhà bếp, v.v..... chúng tôi xin được nhấn mạnh ở đây là những gia đình hoặc cá nhân đã không quân ngại dầm mưa, đội tuyết tích cực làm việc ngày đêm để hoàn tất Chùa Phật Quang đúng theo thời gian ấn định để có thể dọn Niệm Phật Đường về Chùa Phật Quang một cách mỹ mãn đó là:

1. Bác Vũ Hữu Soạn và toàn thể gia đình, con cháu như các ĐH Vũ Hữu thuyết, Vũ Hữu Nghị, Vũ Hữu Hiền, Vũ Hữu Thiện v.v..
2. Gia đình ĐH Lý Kuong
3. Gia đình ĐH Võ Thừa
4. ĐH Nguyễn Duy Thế
5. GD ĐH Nguyễn Ánh
6. ĐH Phạm Tiến Chấn và gia đình
7. Có ĐH Tô Bình Khem
8. ĐH Phạm Văn Trung và Đoàn PT Phật Quang.

9. Đặc biệt hai phần việc quan trọng trong lúc xây Chùa đã tiết kiệm rất nhiều cho ngân quỹ của Chùa là phần điện và ống nước, ống công. Phần điện trong chùa đã do ĐH Vũ Hữu Nghị phụ trách. Phần ống nước và ống công do ĐH Nguyễn Văn Sơn và ĐH Vương An Phước phụ trách.

Hàng ngày, hàng tuần tiếng cưa gỗ, tiếng búa đóng đinh của hơn 20 thiện nguyện viên miệt mài làm việc trong một điều kiện không có sưởi ấm dưới mùa đông giá lạnh, thiếu ăn, thiếu nước, ăn uống thất thường nhưng trên nét mặt họ vẫn vui

cười, hãnh diện vì đã góp công sức trong một việc làm có ý nghĩa: tạo dựng Chùa Phật Quang.

Phần tài chánh eo hẹp, phần thiêu nhân lực, công việc hoàn tất chùa kéo dài ngót một năm, nhưng chỉ hoàn thành được 70 phần trăm của công việc mà nhà thầu bỏ lại. Nhận thấy Chùa Phật Quang có thể ở và sinh hoạt được, Hội quyết định di chuyển Niệm Phật Đường về đây để bớt gánh nặng trả tiền thuê mượn Niệm Phật Đường. Mùa xuân 1987, lần đầu tiên người Phật tử trong một niềm hãnh diện, hân hoan được đón Giao Thừa tại Chùa Phật Quang rộng rãi, thoải mái, tuy chưa được tiện nghi hoàn toàn.

Sinh hoạt Phật sự năm 1987

Với phương châm có tiền tới đâu thì xây dựng đến đó, nhưng một lần nữa Phật tử và cộng đồng người Việt không nỡ nhìn thấy một công trình đang tiến triển mà bị khựng lại vì hết tiền. Từ lúc Phật sự được tổ chức tại Chùa Phật Quang, Phật tử một lần nữa đã tích cực đóng góp, cúng dường nhân lực, tài lực cho đến khi ngôi Chùa Phật Quang hoàn tất và được khánh thành vào ngày Vu Lan năm 1988, sự kiện trên đã chứng tỏ sự quyết tâm của toàn thể Phật tử Edmonton và cộng đồng người Việt khắp nơi đã hưởng ứng tích cực trong việc tạo dựng Chùa Phật Quang của người Việt Nam. Chúng ta có quyền hãnh diện rằng: Chùa Phật Quang được tạo dựng bởi đồng tiền mồ hôi nước mắt của người Việt chúng ta mà không có sự giúp đỡ tài chánh nào khác của chính quyền. Chùa Phật Quang là Chùa của tất cả người Việt Nam chúng ta.

Một sự việc đáng tiếc trong một vụ thừa kiện để tranh giành ảnh hưởng đã khiến Sư Cô Thích Nữ Trí Định và Đại Đức Thích Hạnh Cần rời khỏi Chùa, Đại Đức Thích Pháp An được Hội cung thỉnh giữ chức vụ Trụ Trì Chùa Phật Quang cho đến

ngày cụ viên tịch, sau đó Ni Cô Thích Nữ Huệ Cảnh được thỉnh tạm thời giữ chức vụ Quyền Trụ Trì Chùa Phật Quang.

Ngày 31 tháng 10 năm 1993, Hội đã cho tu chỉnh Bản Điều Lệ của Hội một vài điều nhỏ để cho phù hợp với không gian, thời gian và hoàn cảnh sinh hoạt của Hội, các điểm chính của Bản Điều Lệ cũ vẫn giữ nguyên, điểm nổi bật của Bản Tu Chính Điều Lệ:

- Hội Phật Giáo VN Tại Edmonton là một tổ chức từ thiện, bất vụ lợi
- Hoàn toàn ủng hộ các tổ chức Phật Giáo đi đúng chánh pháp
- Hội Phật Giáo VN Tại Edmonton là một tổ chức có tính cách độc lập, không lệ thuộc với các Tổng Hội Phật Giáo ở hải ngoại.

Sau hơn 23 năm sinh hoạt Phật sự, 6 năm tại Niệm Phật Đường tại góc đường 122 St. và Jasper Ave, 17 năm tại Chùa Phật Quang, Hội Phật Giáo Việt Nam không ngừng tu bổ và kiến tạo ngôi Chùa ngày thêm khang trang như:

- Làm hàng rào xung quanh chùa
- Tráng nhựa Parking lot
- Lót gạch dưới Basement
- Xây cổng Tam quang
- Lót gạch sân trước
- Thỉnh Tôn Tượng Đức Thích Ca Bổn Sư bằng đá Non Nước cao 2 thước tại VN
- Thỉnh Tôn tượng Quan Thế Âm đứng bằng đá Non Nước cao 2 thước 20 tại VN
- Thỉnh Tôn tượng Quán Thế Âm ngồi bằng đá Non Nước cao 1 thước
- Đại tu bổ bean trong và bean ngoài Chùa năm 2002-2003

Sự trưởng thành và lớn mạnh của Hội Phật Giáo Việt Nam tại Edmonton là nhờ sự đóng góp tích cực của toàn thể Phật tử, của cộng đồng người Việt tại Edmonton, và của quý đạo hữu, của quý Chư Tăng Ni, của quý vị lãnh đạo tinh thần trong cộng đồng.

Hội Phật Giáo Việt Nam Tại Edmonton chân thành cảm tạ và ghi ân công đức đóng góp của toàn thể quý vị trong suốt 23 năm qua*

